

PRIKAZI IZ LITERATURE

GILJAROV M. S. (1965): Zoologičeskij metod diagnostiki počv (Zoološka metoda dijagnostike tala), Izdanje »Nauka«, Moskva, strana 276 sa 22 crteža.

Knjiga je podijeljena u 22 poglavlja. Autor se specijalno bavi proučavanjem faune tla i svoja istraživanja vrši u zajednici s pedolozima i geobotaničarima. Obzirom na to da proučavanje zemljišne faune postepeno dobiva sve veće značenje u vezi sa proučavanjem bioloških procesa u tlu, autor je u ovoj knjizi posvetio naročitu pažnju proučavanju životinjama kao indikatorima svojstava i kvalitete tla.

Autor na bazi svojih višegodišnjih istraživanja u cilju proučavanja kretanja zemljišne faune i njezinog značaja za biološku aktivnost tla postavlja osnove zoološkoj dijagnostici tala. Mnoštvo podataka pružio je autor u velikom broju svojih radova za iznijetu temu.

U ovoj knjizi autor dokazuje na bazi obilne kvantitativne i kvalitativne analize zemljišne faune pojedina svojstva tala i zemljišnih tipova. Kao indikatori svojstva i kvalitete tala mogu nam poslužiti beskralježnjaci, koji pokazuju profil tla i važan su faktor za formiranje tla. Sitni člankonošci kao što su Collembola i Oribatidae po svojoj brojnosti u tlu mogu nam poslužiti za određivanje strukture humusnog horizonta. Svoje izvode autor dopunjuje podacima zemljišnih tipova »Terra rossa« na Krimu, tamnosivih tala u zoni stepa, gornjeg černoze na golim vrhovima Kavkaza, smeđe zemlje u listopadnim šumama Moldavskih Kodra. Zatim je prikazana zemljišna fauna kao indikator zemljišnih svojstava u šumskim kulturama, u krčevinama, šikarama, gdje dolazi do promjene u sastavu zemljišne faune. Isto tako u daljnjem svom izlaganju prikazuje kakve se promjene u fauni zbivaju kod obrađivanja tla, kod navodnjavanja i kod isušivanja močvara. Na kraju govori o beskralježnjacima kao indikatoru plodnosti tla.

Posljednja dva poglavlja u ovoj knjizi posvetio je prikazivanju matematičkih metoda potrebnih kod identifikacije svojstava tala kao i metodu proučavanja zemljišnih beskralježnjaka u svrhu dijagnostike tala.

Na osnovu svojih dugogodišnjih istraživanja autor je nastojao dokazati potrebu istraživanja zemljišne faune, kako bi nam ti materijali mogli poslužiti kao biološki indikatori za dokazivanje plodnosti tla.

Ova knjiga je svakako jedan vrijedan i posve nov prilog za istraživački rad na području pedobiologije, a na čemu se do sada kod nas vrlo malo radilo.
Ž. K.

Arnoljdi L. V., Bizova J. V. Liljarov M. S., V. G. Dolin i dr. (1964): Opređelitelji obitajućih v počve ličinok nasekomih) Opređelitelj ličinaka kukaca koji žive u zemlji), Izdanje »Nauka«, strana 919 sa 567 crteža, Moskva.

Ovo opsežno djelo predstavlja odličan priručnik za stručnjake koji se bave proučavanjem zemljišne entomofaune.

U početku tog djela Giljarov posvećuje posebnu pažnju razvoju ličinaka kod kukaca s potpunim razvojem i značenju njihovih oznaka za filogeniju i sistematiku kukaca. Nadalje govori o preparaciji ličinaka i odmah prelazi na tumačenje karakteristike tablica za njihovo opredjeljivanje. Zatim je prikazana tablica za opredjeljivanje člankonožaca koji žive u zemlji. U tim tablicama pri-

kazane su sve glavne razlike potrebne za determinaciju člankonožaca, a u slijedećoj tablici se daju podaci za determinaciju ličinaka kukaca s potpunom preobrazbom. Iza toga slijedi tablica za opredjeljivanje njihovih kukuljica. Iza toga se redaju tablice za opredjeljivanje ličinaka kornjaša, od kojih nalazimo u zemljištu ništa manje nego ličinke iz 69 porodica. Osim toga obrađen je prema tablicama i opis ličinaka iz redova **Megaloptera, Raphidioptera, Planipentia, Hymenoptera, Mecoptera, Trichoptera, Siphonaptera, Diptera i Lepidoptera**. Obzirom na to, što su Diptera — dvokrilci ili muhe jedan red kukaca, koji zauzima posebno mjesto u zemljišnoj fauni, to su autori posvetili posebnu pažnju izrađivanju tablica za determinaciju larvi svih onih dvokrilaca, koji provode svoj larvalni stadij u zemlji. Gusjenice leptira nekih familija su također poznate kao članovi zemljišne faune, pa su autori dali u tom pravcu tablice za određivanje vrsta gusjenica odnosno leptira za one koje nalazimo u zemlji, kod čega je naročita pažnja posvećena gusjenicama sovica. Knjizi je na kraju dodan vrlo iscrpan popis odgovarajuće literature.

Potrebno je da baš ovdje objavimo ovaj kratki prikaz navedenog djela, jer ono predstavlja priručnik koji je neophodno potreban kako stručnjacima, koji se samo bave proučavanjem štetne zemljišne faune, tako i onima koji se bave proučavanjem zemljišne faune sa pedobiološkog gledišta kao i ostalim entomolozima. Ovo je jedno od najiscrpnijih djela ove vrste i vrlo dobro će poslužiti i našim zaštitarima, koji često nailaze na različite ličinke, koje baš nije tako lako uvijek opredijeliti.

Ž. K.